

Alter manele_2025

Az életem nagy részében azt érzem, hogy a gátlásaim hatással vannak minden döntésemre. Egy hang azt ismételteti, hogy úgysem fog menni, összevissza beszélek. Általában rengeteg időbe telik, amíg így meghozok egy döntést. Ez most sem volt másként: a leadási határidő előtt néhány nappal döntöttem el, hogy a legnagyobbat akkor veszíteném, ha meg sem próbálnám. Nem tudom pontosan, hogyan vagy mit kéne leírnom. Van-e egyáltalán bármi, amit érdekes lenne elolvasni rólam és az életemről. Ennek a kérdésnek a megválaszolását az olvasóra bízom. Amit én tudok az az, hogy amikor ezt befejezem, biztosan könnyebbnek fogom magam érezni. Úgyhogy nagy levegő, és kezdődjön a terápiás írás, amelyből – őszintén remélem – valami érték is születik a végére.

A nevemet nem árulhatom el, de elmondom, ami talán fontos lehet. Erdélyben élek. Egyelőre román és magyar állampolgárságom is van – remélem, ez így is marad. Most azért a jelenlegi helyzetben egy kicsit félttem a magyarságom, pedig ez nem gyakran történik. Színházcsináló egyetemen vagyok és egy híján húsz. Szerencsésnek tartom magam, hogy egy olyan városban nőhettem fel, mint Sepsiszentgyörgy. Kis város, de annál hangosabban dobog a szíve.

Ez a bemutatkozó bekezdésben is említett identitás-félelem, nem mindig látványos, nem ordít az arcomba, de ott van minden hivatalos ügyintézésnél. Minden olyan buszozásnál, amikor nem merek megszólalni magyarul, amikor nem válaszolok elég gyorsan, vagy esetleg csak makogva válaszolok. Ott van a választások közeledtével a politikai üzenetekben, mint eszköz.

Az elnökválasztási kampányok során, a magyarelles (felmérések szerint egyébként előnyben lévő) párt, előadást tartott Kolozsváron a Diákművelődési Házban (másnéven Studház). Arról, hogy miért nem boldogok a fiatalok Romániában. Az volt következtetés, hogy a meleg és a bevándorlók miatt. Aztán kitértek Kolozsvárra. Nem nehéz ezek után megtippelni, hogy itt mi lehet a probléma. Hát a magyarok, mert „rontják a levegőt”, „széthúzzák a közösséget”. Ez a fenyegető, ellenségnek való beállítás, az, ami talán ijesztőbb számomra még annál is, hogy jöhet valaki, aki azt mondja, hogy válasszak a magyar és a román állampolgárság között. Az embereket az orruknál fogva lehet vezetni, például egy TikTok-politikussal, ahogy ezt az alábbi helyzet tökéletesen alátámasztja. Szóval lehet ez a nagyobb baj. Lehet, hogy mindegy ki lesz itt az elnök és az támogatja-e a magyarokat vagy sem, mert már annyira felbőszültek az emberek, hogy egyszerűen lerángatnak a buszról egy magyar szóért, ha kell meg is vernek. Bárcsak ez egy túlzás lenne és ne lenne rá példa, de sajnos van. Mindig rossz érzés, ha valahol nem látnak szívesen. Persze a másik helyzet sem könnyű. Lehet, hogy ha választani kéne, egyiket sem választanám. A magyaroknak túl román vagyok s a románoknak túl magyar. Igazából akkor székely lennék, nem kéne sok mindennek megfelelni. A pálinkát azt szeretem, s tudom, hogy a leány nem gyermek, az asszony nem ember, s a medve sem játék. Csak ezt hiába kezdem magyarázni, hiszen nem értené senki egy Erasmus programon például. Mondjuk most sem értik, hogy a „how are you?” románul miért úgy hangzik, hogy „hogy vagy?”.

Magyarnak lenni Erdélyben nem hősi dolog. Nem mártíromság, nem nagy nemzeti vállalás, egyszerűen ide születik az ember, talán adottság. De ezt az adottságot újra és újra magyarázni kell. Nem csak a szavakat, az érzéseket is. Azt, hogy a magyar állampolgár bennem, miért csendben, szomorúan és morcosan hallgat magyar alterzenekarokat, amíg a román állampolgárságom üvölti a manelet.

A gyerekkoromra egy kicsit homályosan emlékszem, csak a fotók és a videók elevenítenek fel pár régi emléket. Nagyon szégyellős voltam, ezt tudom, mert nagyon nehéz volt kinőni, és most sem vagyok biztos benne, hogy sikerült. Valahogy sosem akartam, hogy én legyek a figyelem középpontjában, mert akkor megijedtem. Így nem is tettem érte. Viszont ebből következett, hogy nem nagyon voltak rám kíváncsiak a körülöttem lévők. Nem csoda, hiszen sose mondtam semmi érdekeset azoknak, akik nem álltak hozzám közel. Amikor egyre nagyobb lettem, akkor sem tudtam igazán érvényesülni nagy társaságokban. Ez nem is zavart egy darabig. Aztán kamaszodni kezdtem. Alapjáraton nem voltam szerintem egy bajos tinédzser. Bár a szüleim lehet nem ezt mondanák. Sokáig elég probléma mentes volt az élet, a legnagyobb fejfájást az iskolai szerelmi háromszögek okozták, és a fizika órák.

Körülbelül 15 éves lehettem, amikor ténylegesen szembesültem azzal, hogy nem intéz el mindent nehézséget az őrangyalom. Nem attól lesz minden rendben, ha felnézek az égre, egy nagyot sóhajtok és azt mondom légyiszi oldódjanak meg a dolgok. Szóval igen, ekkor volt, hogy majdnem megbuktam románból, mert kiskoromban, mindig tüntettem a román nyelvtanulás ellen, (akkor még nagyon nacionalista voltam).

Valamiért úgy gondoltam, hogy na ez biztosan nem történhet meg velem. Én ennél okosabb vagyok. Egy ideig tényleg nem történt meg. Aztán lett egy román tanárnőm, aki nem tudott magyarul. Elég szigorú volt, és mind féltünk tőle. Így aztán elkezdtem ellógni az órákat, sokszor iskolabeteg voltam. Közben az sem javított a helyzetemen, hogy versenyszerűen lovagoltam, és nem sok időm maradt a tanulásra. Meg különösebben nem is érdekelt semmi a lovagláson kívül. Tehát mindig le voltam maradva. Ezek a dolgok csak halmozódtak, mint egy dominósorban a rosszul beállított dominók, amik aztán ledőlnek és magukkal rántják a jól beállított dominókat is. Félév végén megbuktam, és nagyon szégyelltem magam. Édesapám is tanár és nagytatám is tanár volt. Azt éreztem ezért duplán nagy szégyen nekem is, meg nekik is ez az egész. Az edzőm előtt is szégyelltem, nem tudtam, hogyan kommunikáljam le a körülöttem lévőkkel, hogy most ez van. Nagyon stresszes időszak elé néztem. Díjugrató versenyeken indultam, és közben készültem a pótvizsgára. Félttem, hogy ha átmegyek, ha nem, ez meg fog bélyegezni. Azok, akik tudják, ezentúl mindig butábbnak, kevesebbnek fognak látni. Ez be is igazolódott, legalábbis a családon belül. A testvérem az okos testvér, én pedig az, akin mindenki meglepődött, amikor elkezdett színikritikákat írni, egyet-kettőt publikálni és bekerült az egyetemre. A mai napig, meglepődnek, ha valami sikerül, és azt mondják, hogy: „Én nem néztem volna ki belőled.”

Átmentem végül a pótvizsgán, de nem dicsekedtem vele, és nagyon megutáltam az iskolát, ezt az egész rendszert, ami azelőtt sem volt a kedvencem. Emiatt, és hogy közelebb legyek a

lovardához, ahol akkor épp edzettem, átmentem Kézdivásárhelyre tanulni. Lehet eddigi életem egyik legnehezebb döntése volt ez. Rettegtem. Semmit sem vihettem magammal, amit már megszoktam. Teljesen egyedül voltam. Iskolakezdés előtt egy héttel jeleztek vissza, hogy már ott vannak a papírjaim. Alig aludtam azon a héten. Ha arra gondoltam, hogy ez megtörténik, sírnom kellett. Magamat hibáztattam, mert én kértem a nyári vakáció elején rögtön a szüleimet, hogy mehessek Kézdire iskolába. Aztán amikor tényleg menni kellett, akkor nagyon megijedtem. Ez volt az első lépés az önállóság felé, és akkor azt éreztem még egyáltalán nem állok rá készen.

A Református Kollégiumba kerültem és annyira megszerettem ott, hogy még magamon is meglepődtem. Szerettem bejárni, nem voltam lemaradva, jók voltak a jegyeim, hamar beilleszkedtem. Egyáltalán nem bántam meg, hogy így alakult. Persze románul akkor sem sikerült megtanulnom, mert ekkor már azon volt a hangsúly, hogy sikerüljön az érettségi, ami nem a román nyelvtudásra, hanem inkább a román irodalomra helyezi a hangsúlyt. Úgyhogy leérettségiztem, de még most is zavarba jövök attól, ha valahol románul kell beszélnem. Jó tanáraink voltak Kézdin, akiknek nagyon hálás vagyok. Visszakaptam az életkedvem, a motivációm, hogy érdeklődjek dolgok iránt.

Iskolás koromban nem volt részem zaklatásban, iskolai bántalmazásban, de gyakran láttam, hogy milyen, ha valakit gúnyolnak. Annyira megijesztett, hogy inkább minden szavamat és mozdulatomat annyira visszafogottra terveztem, hogy ne lehessen belekötni. Nem jelentkeztem, még akkor sem, ha ki kellett mennem a mosdóba, mert mindig azon gondolkodtam, hogy hogyan fogom megkérdezni. Mi lesz, ha elcsuklik a hangom és kikacagnak? Vagy amikor kimegyek megbotlok? Tizenegy év után, hála annak a barátságos közegnek, ahová Kézdin bekerültem, az utolsó iskolai évemre sikerült megtanulnom megszólalni az órákon. A legjobb az volt, hogy ha valamit elrontottam, vagy nem tudtam, nem harapta le senki a fejem. A Refiben valahogy annyira más volt a hozzáállása az embereknek, hogy sosem tapasztaltam kívülről sem, hogy valakit zaklatnának, csúfolnának vagy hasonló.

Nem tartom magam vallásosnak, de egy református iskolában kell alkalmazkodni a valláshoz. Ebben az időszakban közel kerültem a hithez és a valláshoz. Egy teljesen más perspektívát kaptam az egésztől ebben az iskolában. Lehet azért, mert soha nem erőltették, hogy értsek egyet minden részével a vallásnak vagy a bibliának. Biztonságos környezet, ami ott van, és erre sajnos nem sok iskola lehet büszke.

Két évet laktam ott összesen. Első évben bentlakásos voltam, sok olyan emberrel találkoztam ott, akik miatt nagyon átértékeltem a saját körülményeimet. Nem éreztem, hogy oda tartozok. Egy lakrészt kaptunk, egy fürdővel, egy kis előtérrel és két három ágyas szobával. Csak négyen voltunk, ami nagy luxusnak számított. Az szobatársammal való első interakcióból azt tudtam meg, hogy amikor kilencedikes volt, betörte valakinek a fejét, ki volt tiltva egy évig a bentlakásból, mert felgyújtotta a fürdőt és az év elején is megvert valakit. Egyébként elég kedves volt ehhez képest. Szerencsémre jól alkalmazkodó típus vagyok, úgyhogy rendben

voltunk. Azt nem mondanám, azért, hogy túlzottan jóba lettünk volna, de megfértünk egymás mellett. Vagyis leginkább ő mellettem.

Nagyon a földhöz húzott ez az időszak. Mármost elég reálisan kezdtem gondolkodni. Két hétig volt ott egy gyermekprostituált szobatársam. Egyedül én beszélgettem vele a szobánkból. Nevelő szülőknél volt, akiktől elvették őt, amikor elkezdtek terjedni róla a gyermekpornográf tartalmak és rendőrségi ügy lett a dologból. Ezért került a bentlakásba. Abban a két hétben, a nevelőnő nem jött be a szobánkba. Még ébreszteni sem reggelente. Ijesztő volt látni, hogy ennyire kirekesztik őt, és hogy hogyan viselkednek vele, mintha nem ember lenne. Nagylelkű és befolyásolható lány volt.

Azok, akik felnőttként visszaéltek ennek a lánynak a naívságával, azokat sosem vonták felelősségre és sosem taszította ki őket emiatt a környezetük. (pedig volt közöttük, rendőr és polgármester is a pletykák szerint). Csak egyetlen embert vontak felelősségre, azt, aki feltöltötte a tartalmakat az internetre.

Az utolsó évben annyira megdrágult ez a bentlakásnak nevezett állami intézmény, hogy a lakásbérlet okosabb ötletnek tűnt. Emellett a körülmények is kecsesetöbbek voltak a kintlakásban, mint a bentlakásban.

Itt aztán szerelmes is lettem, életemben először. Rájöttem, hogy nem is olyan könnyű a szerelem sem, mint ahogyan képzeltem, de legalább annál szebb.

A lovaglást sajnos szüneteltetni kezdtem. Hárman versenyeztünk akkor a csapatból és a végére egyedül én maradtam. Erről az egész lovazásról még azt kell tudni, hogy akkor épült a lovarda. Az edzőmé volt, még csak akkor kezdett beindulni a dolog. Senkinek nem volt könnyű, hogy egyedül maradtam, nekem sem, az edzőmnek sem. Rengeteg volt a munka az iskola mellett, és aztán egyre több volt a nézeteltérés is. A kedvem is elment, mert azt éreztem nem megy semmi. Az edzőm megharagudott rám, mert tanácstalan voltam. Ő úgy gondolta, nem lehet rám számítani. Ami azért bántó, mert egyedül rám haragszik azóta is, pedig én voltam ott a legtöbbit. Én pedig nem voltam elég bátor, hogy kiálljak magamért. Még mindig annyira bánt a dolog, hogy lassan kezdem azt hinni, hogy tényleg megbízhatatlan vagyok. Ezt nagyon könnyű valakinek a fejéhez vágni, ha nem jön össze valami, és a saját hibáinkat pedig ilyenkor hirtelen elfedjük. Szóval, tudtam, hogy ez nem jó döntés, de abba hagytam.

Ezzel a döntéssel az egész jövőképem, minden elképzelésem összeomlott, az akkor kialakult társaságtól is eltávolodtam. Kaposvárra készültem, a Pannon Lovasakadémiára és nem volt B tervem, nem is tudtam miben vagyok még jó. Egyre inkább közeledtem az érettségihez, és még mindig nem tudtam hova tovább. A lovaglással járó életformában éreztem, hogy kezdem megtalálni önmagam, hogy egészen a személyiségemmé kezd válni. Nagyon frusztrált voltam miután ez eltűnt az életemből. Mindig hányingerem volt, ha a továbbtanulásra vagy a jövőre kellett gondolnom, minden apróságon szorongtam. Olyan volt, mintha teljesen megüresedtem volna, és már nem ismertem a saját tulajdonságaimat sem.

Végre jól éreztem magam az iskolában, jó volt közösség, tartoztam valahova igazán. Nem volt elég, hogy a lovas karrierem is megfeneklett, közeledtünk a ballagáshoz, tudtam, hogy ekkor leszünk utoljára együtt mind, az egész osztály. Jobban megviselt, hogy annak a két évnek vége lett, mint az azelőtti tíz év.

Gondolkodni kezdtem; mi legyen belőlem? A színház az mindig érdekelt, de azt, hogy színész legyek nem tudnám elképzelni. Lámpalázás vagyok, nem szeretek megszólalni sok ember előtt. Néha titokban elábrándozom, hogy én vagyok a színpadon. Egy kicsit vágyom is rá, de tudom, hogy nem bírnám csinálni.

A teatrológiához azt hittem nem elég a tudásom. Úgyhogy akkor még halogattam az ötletet, jártam Szentgyörgyre a színházba, megnéztem mindent, többször is. Aztán gondoltam, megpróbálhatom a színháztudományokat, a legrosszabb, ami történhet, hogy nem vesznek fel. Végül felvettek. Úgy érzem, hogy a család annyira nem örült, hogy ezt választottam. Sokak szerint ez „büfé szak” és nem lehet vele érvényesülni manapság, ha pedig lehet, akkor csak ismerettséggel. Emellett instabil szakma. Sajnos az említettek nem állnak távol a valóságtól. Szerintem 2025-ben, ha nem orvosnak, rendőrnek, ügyvédnek, mérnöknek vagy infósnak megy az ember akkor nagyon ingatag lesz a lába alatt a talaj. A humán egyetemekről kapott diploma nagyjából ugyanannyit jelent. Akkor legalább úgy szerezzé meg az ember, hogy arról tanul, ami érdekli.

Én nagyon örültem, hogy felvettek, de sajnos annyira kiegészítettem az érettségi alatt, hogy nem nagyon volt, aki ünnepeljen. Az egész nyár azzal telt el, hogy szorongtam, beteg és ideges voltam. Alig találkoztam a barátaimmal. Nem igazán volt, akivel beszéljek erről. Minden nagyon gyorsan történt. Reméltem, hogy a nyár elég lesz a pihenésre és akkor majd helyre jövök. Azt hittem, ha majd egyetemista leszek, akkor valahogy egyszerűbb lesz minden. Hogy egy új közeg és a nagybetűs egyetemista élet majd helyretesz engem, vagy helyreállít bennem valamit. Hát, elég nyugdíjas egyetemista élet az, amit én itt folytatok. Még mindig küzdök a motivátlansággal, és a szorongással.

Ez nem az a fajta szorongás, amit egy mély lélegzet megoldhat, vagy olyan, amit egy adott helyzet okoz és ahogy túl van rajta az ember eltűnik. Ez inkább az, amivel meg kell tanulni együtt élni. Az állandó zsibbadó érzéssel és túlhevültséggel, a hányingerrel és émelygéssel. Amit bármi apróság előidézhet, ami kibillent az egyensúlyomból, a kényelmes állapotomból. Például az éhség vagy a fáradtság. Úgy gondoltam, hogy egészségesebb döntés lett volna, ha kihagyok egy évet, utazgatok és gyógyulok. Nem is tudom miért nem tettem így, de ha jobban belegondolok nem is bánom. Próbálom menteni a menthetőt, dolgozni magamon, megtanulni jobban kezelni a stresszt. Járok egy csoportos önismereti tréningre jelenleg. Azt érzem, hogy sikerült rálépnem az ösvényre, csak jó hosszú még az út.

Nagyon érzékeny vagyok a társadalmi problémákra, és igazából a jelenlegi helyzetek, úgy itthon, mint külföldön, nem sokat segítenek, hogy életvidám és motivált legyek. Például, politikától nagyon frusztrált leszek és szomorú. Fontosnak tartom, hogy képmen legyen az ember, kövesse a

politikát és tudatosan döntsön amikor erre kerül a sor, (persze ezzel a lehetőséggel sokan nem élnek, sem a döntés lehetőségével, sem a tudatosság lehetőségével) de a mentális egészségem, megőrzése érdekében muszáj pár hetes szüneteket tartanom.

Egyre inkább azt látom, ez a világ nem a magamfajtáknak van kitalálva. Legalábbis nem azoknak, akik érzékenyek, kérdéseik vannak, nem fogadják el az első válaszokat és fejlődni akarnak. Vagy esetleg nem annyira pénzcentrikusak. Nem azt mondom, hogy én nem örülök a pénznek. Örülök s sajnos költöm is rendesen, de nem hiszem, hogy ez az, ami a világot hajtó fogaskerék kellene legyen. Az emberek egyre butábbak, egyre sötétebbek, egyre szomorúbbak, amire felnőnek. Én nem szeretnék ilyen lenni, de olyan, mintha állandóan össze kéne kuporodnom, hogy ne üsse bele a fejem abba a plafonba, amit a környezetem húzott fölém, és lassan mintha elkezdődött volna púposodni a hátam emiatt.

Próbálok kiegyenesedni, és kitolni a plafont. Végző soron ezt is azért írom. Most dolgozok magamon, keresem vissza az utat a természethez és a lovakhoz. Próbálok motivált maradni az egyetemmel kapcsolatban és ott is kihozni magamból a maximumot, hátha nem diplomás munkanélküliként végzem. Szeretek segíteni és nekem örömet okoz más boldogsága is, igazából ezért tudom, hogy nem bánom meg, hogy ezt megírtam. Ha ez minimálisan is segít abban, hogy megértsék a pályakezdő fiatalokat, és hogy valaki belelásson a küzdelmeinkbe (amik aprónak tűnhetnek, de meghatározóak számunkra), akkor már megérte.

Hogy milyen világot képzelek 2035-re? Mi lesz velem addigra?

Sajnos nehéz pozitívan gondolkodni erről, a jelenlegi helyzetben, így, hogy mindenhol kezd széthullani a demokrácia. Úgyhogy most egy kicsit elszakadnék a realitástól, és azt remélem, hogy elindul a folyamat, amivel az emberek élhetőbbé teszik a világot, mint amilyen most. Szeretném azt hinni, hogy addigra nem túlélni kell a többségnek, hanem élni, és élvezni az életet. Remélem repülő autók helyett, inkább érző és fejlődőképes emberek lesznek. Akik nem tartanak ennyire szét egymástól. Ha őszinte kellennem, viszont nem érzem biztonságban magam, ha a jövőre gondolok. Tíz év nem olyan sok, mégis rengeteg minden változhat, és egyelőre kicsi esélyét látom, hogy pozitív irányba változzanak a dolgok. (Legalábbis számomra és a többi büfé szakos számára.)

Azt, hogy velem mi lesz, kezdem sejteni, mert a fejemben összeállt az irány. Nem arra gondolok, hogy családom lesz-e és gyerekeim. Hogy fogom-e boldogítani a nemzetet egy újabb magyarral, vagy románnal. Inkább arra gondolok, hogy tudom, hogy ezek a történetek, amiket leírtam, nem hiábavalóak. Nem azért volt nehéz néha, hogy utána könnyebb legyen, hanem azért, hogy lássam, hogy mennyi mindenre hatással vagyok magam körül. A célom tudom, hogy az, hogy jó ember maradjak. Ez nem is olyan egyszerű feladat, mint amilyennek hangzik. Remélem, hogy úgy találom meg a helyem és a feladataim, hogy nem veszítem el közben magam. Inkább mégjobban megbizonyosodok arról, hogy milyen ember is vagyok, és remélem nem kell majd csalódnom a válaszban.